

[Johs. Christiansen.]

som jeg lige har givet eksempler på. Listen over sådant materiel er jo iøvrigt optrykt som bilag B til det foreliggende lovforslag. Når jeg siger, at staten sætter sig på enhver opfindelse af denne art, er det at forstå både i billedlig og bogstavelig forstand. Det hedder nemlig i § 2, at sådanne opfindelser må ikke offentliggøres, ikke røbes til andre, ikke udnyttes eller i fremmed stat gøres til genstand for ansøgning om patent, brugsmønster eller anden beskyttelse, medmindre handelsministeren efter forhandling med forsvarsministeren udtrykkelig giver tilladelse til det. Stort skrappere kan det næsten ikke siges, navnlig når disse restriktioner ses i forbindelse med § 11, der for overtrædelser fastsætter straf af bøde, hæfte eller fængsel i indtil 2 år.

Af særlig alvorlig karakter synes bestemmelserne i § 5 mig at være. Efter denne paragraf skal der nemlig ifølge bemærkningerne kunne nedlægges forbud mod udnyttelse også af opfindelser, der allerede er både patenteret og offentliggjort. At dette betyder lovgivning med tilbagevirkende kraft, er uimodsigeligt, og jeg vil meget tilråde regeringen at overveje, om den virkelig vil lægge navn til foranstaltninger, der sætter befolkningens tillid til den almindelige retssikkerhed på så hård en prøve. Det retsgrundlag, der kommer i betragtning her, er nøje udformet i lov om patenter af 13. april 1894, jfr. lovbekendtgørelse nr. 192 af 1. september 1936, §§ 3 og 5. I § 3 fastslås det, at retten til at få patent alene tilkommer opfinderen, og hvad udnyttelsesretten angår, hedder det med samme tydelighed i § 5:

„Uden patenthaverens samtykke må ingen i erhvervsøjemed forfærdige, indføre eller forhandle den patenterede — eller ved den patenterede fremgangsmåde tilvirkede — genstand eller anvende den patenterede fremgangsmåde.“

Sproget er ganske vist noget knudret, men om meningen kan ingen være i tvivl.

Nu kommer imidlertid staten og skyder uden videre disse rettigheder til side. Man støtter sig til samme lovs § 8, hvori der også meget rigtigt står:

„Når almenvellet kræve det, kan det ved lov bestemmes, at en patenteret opfindelse uden patenthaverens samtykke skal kunne bruges af staten.“

Men er det, man nu foreslår, ikke udtryk for en lidt vilkårlig tolkning af grundlovens § 73? Hvordan vil man egentlig forklare, at almenvellet i den forbindelse, det kommer på tale her, indfinder sig med sit krav netop nu? De omstændigheder med videre, som man påberåber sig i februar 1956, var i lige så høj grad tilstede i 1953, 1954 og 1955. Får denne kendsgerning da slet ingen betydning, når den ses i belysning af lovforslagets § 5, hvorefter staten vil udstrække sit krav om brugsret til også at omfatte opfindelser, der er både patenterede og offentliggjort?

Som det i 1936 var en socialdemokratisk handelsminister, der under henvisning til Pariskonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret varetog opfindernes interesser og rettigheder, er det i dag en handelsminister af samme partifarve, der stiller forslag om yderst vidtgående indgreb i de selvsamme rettigheder. Herved skydes Pariskonventionen og dens frihedsbegreber på det industrielle, håndværksmæssige og merkantile område ganske til side for nogle påståede militære interesser. Det er et forhold, der nok kan give stof til eftertanke. Jeg sagde med vilje påståede militære interesser; det er nemlig noget vanskeligt for mig netop i dag at erkende betydningen af de i lovforslaget påtænkte restriktioner. En eventuel kommende krig vil blive udkæmpet med atomvåben, fjernstyrede langdistanceraketter, atomodrevne undervandsbåde o. s. v., alt det, man til den tid måtte have af rent ukonventionelle våben. Til hvad nytte det da skulle være at forbyde privat udnyttelse af opfindelser vedrørende biler, fragtskibe, vejbygningsmateriel, kikkertøjer, sekstanter, måleapparater, projektører, fotografiapparater og -materiel samt maskiner og værktøj til fremstilling af alt dette, er det mig ærlig og redelig sagt ikke muligt at begribe.

Så hedder det nok i § 6, at der tilkommer den opfinder eller patenthaver, i hvis rettigheder der gøres indgreb, fuldstændig erstatning. Ja, det påbyder jo grundloven; men hvordan vil man egentlig bære sig ad med at udregne, hvad fuld erstatning er, når vedkommende ganske er afskåret fra at søge tilbud fra konkurrerende virksomheder? Med andre ord, når han ikke frit kan omsætte sin opfindelse eller sit patent, hvordan vil man så finde frem til, hvad der er fuld-